N°. 11. 1836.

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- en Nieuws- COURANT. Wetenschappelijk Blad.

Donderdag 14 Januarij.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

PARIJS. — Te Antwerpen waren heden ter beurze (12 *Januarij*) gekweteerd: Belg. 101; O. Metall. 102½; Spaan. L. 1834, 31 50/; Differed 26; Passive 16¾; Obligat. 19½; Nap. renten 92½; Sicil. 93¼; Rom. L. 101¼; Ludse Antw. 98; Braz. 86.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 10den Januarij.

Het adres van antwoord door de commissie ontworpen, wordt door de dagbladen van onderscheidene kleur zeer verschillend beoordeeld; men schijnt even als bij het begin der vorige zitting weinig hoop te hebben, om de meerderheid der kamer tot eene meer beslissende verklaring van haren wil over te halen, en men tracht dus de onbeduidendste uitdrukkingen in dien geest uit te leggen, waarnaar men die liefst zoude gewijzigd hebben. De oppositie verheugt zich vooral in de aansporing tot zuinigheid, waarin zij eene veroordeeling van zoo vele buitengewone kredieten wil zien, en in den lof van een edelmoedig bestuur, welke tot aanprijzing eener amnestie zoude moeten strekken. De discussie zal waarschijnlijk morgen worden geopend, en naar men verwacht vrij belangrijk zijn, ofschoon de voornaamste redenaars zich tot nu toe nog niet hebben laten inschrijven om het woord te voeren.

— Men wil dat het verschil voor eenigen tijd tusschen het Fransch gouvernement en het kanton Bazellandschap geboren, is bijgelegd. De wijze *hoe* wordt echter niet opgegeven.

— Uit Madrid heeft men berigten tot den 4den dezer, die bevestigen dat de zoogenaamde wet van vertrouwen den vorigen dag in de kamer van afgevaardigden met 180 tegen 3 stemmen werd aangenomen, terwijl 12 leden zich niet hebben verklaard. Tot de laatste behoorden onderscheidene der voormalige ministers, als de HH. *Martinez de la Rosa*, *Medrano*, *Rica-Herrara*, enz. De heer *de Toreno* daarentegen heeft tot het laatste het ontwerp bestreden, doch is gedwongd met voor hetzelve te stemmen. De discussie liep drie dagen lang hoofdzakelijk over de vraag, of het geraden was het bestuur in het financiele zulk eene onbegrensde magt toe te kennen; doch de herhaalde verzekering, dat men zoo wel de nationale als de bijzondere eigendommen onaangeroerd zoude laten, heeft bij de meerderheid alle bedenkingen doen vervallen.

Men wilde voorts te Madrid het berigt hebben ontvangen, dat de hoofdmagt der Portugesche hulptroepen thans werkelijk den 19den December te Ciudad-Rodrigo was binnengetrokken, en na rustdag gehouden te hebben, den togt had vervolgd.

Uit Barcelona schrijft men van den 3den, dat de generaal *Mina* door het beleg van San Lorenzo, waar de karlisten zich hardnekkig verdedigden, zeer werd opgehouden. Intusschen zouden de hulptroepen die onlangs uit Portugal derwaarts zijn overgevoerd eene overwinning op den vijand hebben behaald; terwijl den volgenden dag een ander korps naar Arragon op weg ging.

Van de grenzen heeft men ook heden niets belangrijks vernomen. (Heden, uit hoofde van den Zondag, geene fonds-notering).

NEDERLANDEN.

BREDA, den 13den Januarij.

Bij Koninklijk besluit van den 3den dezer (*Staatsblad* n°. 1), is de onlangs in 's Gravenhage, onder de benaming van *'s Gravenhaagsche Maatschappij, ter verzekering tegen brand en zeegevaar* opgerigte naamlooze maatschappij, waarvan het kantoor te Rotterdam gehouden worden zal, bekrachtigd en de deswege tusschen de deelnemers verleden akte van overeenkomst goedgekeurd.

Uit deze akte, welke op den 22 December 1835, ten overstaan van den notaris *François Marie Schmolck*, te 's Gravenhage residerende, in tegenwoordigheid van getuigen, verleden is, blijkt, dat de maatschappij is aangegaan voor den tijd van vijf-en-twintig achtereenvolgende jaren, *aanvang nemende* met de dagteekening van het Koninklijk besluit van bekrachtiging; dat dezelve bij uitsluiting bestemd is tot het doen van verzekering tegen zee- en brandschade, en dat de hoofdzetel te 's Gravenhage is gevestigd; dat het maatschappelijk kapitaal bepaald is op *een millioen guldens*, verdeeld in twee honderd aandeelen van *vijf duizend gulden* ieder, welke bij het verlijden der akte alle geplaatst zijn, en dat maatschappij, bij het in werking brengen der maatschappij, tien ten honderd over ieder aandeel zal moeten worden gestort. —

Onverminderd den bepaalden tijd van duur der maatschappij hierboven vermeld, zal dezelve moeten ontbonden worden bij een verlies van veertig ten honderd van het kapitaal en na gehouden uitputting van het reservefonds, hetwelk op het dubbele bedrag van het gefourneerde kapitaal vastgesteld is, ten ware de deelhebbers, onder goedkeuring des Konings, mogten besluiten, om met het verminderde kapitaal de zaken voort te zetten.

Het bestuur der maatschappij is opgedragen aan den heer *H. H. van Dam*, te Rotterdam, als directeur, en aan de heeren *C. J. Thooft* en Mr. *Adam Schadee*, te Rotterdam, en de heeren *E. Gansman*, Mr. *H. A. Bollard*, en Mr. *J. P. Noiret de Bruyn*, te 's Gravenhage wonende, als commissarissen.

Eindelijk is aan de belanghebbenden opgelegd de nalewing van de algemeene bepalingen en voorschriften, vervat in het Koninklijk besluit van den 1 December 1833 (*Staatsblad* n°. 60).

— De Permanente commissie uit het Amortisatie-syndicaat, in aanmerking nemende dat de termijn van 1 April 1836, na welken, ingevolge art. 2277 van het Burgerlijk Wetboek, aan de met 1 April 1831 verschenen coupons van schuldbekentenissen van het Amortisatie-syndicaat, à 3½ per cent, geopereerd ingevolge Koninklijk besluit van den 1 Junij 1830 (*Staatsblad* n°. 13) en ook van die met 10 April 1831 verschenen renten der vóór 1 October 1830 te Amsterdam opgezegde domeinlosrenten, overeenkomstig het Koninklijk besluit van den 25 September 1830 lett. Q., in de advertentie van de commissie, in date den 28 daaraanvolgende, geene verdere betaling zal kunnen verkregen worden, al spoedig is naberende, en alsdan, successivelijk van halfjaar tot halfjaar, de vóór vijf jaren verschenen coupons en renten als voormeld in termen van prescriptie zullen vallen; heeft het, ter voorkoming van alle schade voor de belanghebbenden, dienstig geacht, hen, voor nu en voor het vervolg, ten overvloede hier aan, bij eene aankondiging van den 9den dezer, te herinneren, en hen middelen aan te raden, om alnog tijdig en vóór expiratie der vijf jaren na den vervaldag, de voorschreven coupons van 3½ per cent schuldbekentenissen, ter bekoming van betaling, aan te bieden bij de Nederlandsche bank te Amsterdam, of wel bij een' der agenten van den Rijks-kassier in de hoofdplaatsen der onderscheidene provincien, zoo ook de te Amsterdam opgezegde domeinlosrenten, overeenkomstig de dienaangaande door de commissie op den 10 Maart 1831 en voorts, successivelijk van halfjaar tot halfjaar, gedane advertentie, ter bekoming van aanzuivering der daarop te goede zijnde renten, over te brengen ter Thesaurie van het Amortisatie syndicaat te Amsterdam.

— Onder de dezer dagen bij het departement van oorlog ingevoerde herinrigingen, kunnen almede gerekend worden het ontslaan van een gedeelte der ambtenaren van de veldpost, de geemploijeerden bij de vivres en ambulance; ook zijn de waagmeesters der vier divisien van het mobiele leger, sedert den 1 dezer uit hunne betrekkingen tijdelijk ontslagen en met groot verlof gezonden. Men verzekert voorts, dat de adjudanten bij de schutterijen, welke tot het actieve leger behooren, eerstdaags naar hunne korpsen zullen terug gezonden worden.

— De jongst ingekomene rivier-berigten luiden als volgt:

» Maandag morgen werd op de Waal te Hulhuizen geen drijfijs meer bespeurd, waaruit men opmaakte dat de rivier sich meer havenwaarts had gezet. De ijsdam voor Vianen steunde toen nog 1,46 el meer dan het gewoon verhang, stuwde het water te Tiel alsnoen 2,57 el, onder de dijkskruin; het was dus sedert den vorigen dag 26 duim gevallen. Te Gorinchem ging des avonds weinig drijfijs.

» In het Pannerdensche kanaal had het ijs [illegible] en opeengestapeld, en was maandag geheel va[illegible]. Boven Arnhem was de rivier ook vast, gelijk mede te [illegible]. Ook te

Vreeswijk was nog geene verandering; wordende het ijs den 11den nog te voet gepasseerd. Te Schoonhoven en te Krimpen was de rivier ook nog digt.

Op den Gelderschen IJssel was geene verandering gekomen; de passage van Schokland naar den vasten wal, werd nog over het ijs onderhouden.

— De stoomsleepdienst tusschen Rotterdam en Lobith zal, gedurende het jaar 1836, en voor zoo verre de vorst niet invalt, ook gedurende den winter onafgebroken worden voortgezet, op den voet en onder de voorwaarden, waarop die dienst gedurende 1835 is uitgevoerd, behoudens de veranderingen in het dienstreglement, welke bij ondervinding nuttig of noodig zijn geoordeeld; zullende het gewijzigde reglement en de daarbij behoorende tarieven van sleeploonen nader bij de ontvangers, voor de Rhijnvaart te Gorcum, Tiel en Lobith, bij de Nederlandsche stoombootmaatschappij en bij de haven-meesters te Rotterdam, Dordrecht, Zalt-Bommel, Druten en Nijmegen, worden verkrijgbaar gesteld.

De belanghebbenden zullen zich op dezelfde voorwaarden als in het vorige jaar kunnen doen inschrijven.

— Den 9den dezer is te 's Gravenhage, in den ouderdom van bijna 64 jaren, overleden de Weledele heer Mr. *Rutger Metelerkamp*, lid van den Raad van State, Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, voormalig lid der tweede kamer van de Staten-Generaal, en herhaaldelijk voorzitter derzelve. Bij koninklijk besluit van 21 December 1815 werd hij benoemd tot secretaris der commissie tot vervaardiging van constitutionele wetten in het Rijk der Vereenigde Nederlanden. In 1814 werd door hem een belangrijk werk in het licht gegeven; geïtiteld: *de Regeringsvorm der Vereenigde Nederlanden, na de verheffing van prins Willem Frederik van Oranje-Nassau tot souvereinen vorst*, hetwelk een geregeld verhaal van de gebeurtenissen van dien tijd, alsmede van de krooning van Z. H. den souvereinen Vorst, bevatte. Onlangs nog gaf hem het licht eene verhandeling over den vrijen handel, waarvoor hij door het Utrechtsch genootschap van kunsten en wetenschappen, waarvan hij lid was, met den gouden gedenkpenning begiftigd werd, en welke van zijne uitgebreide kennis op nieuw getuigde.

— Uit Sluis, in de provincie Zeeland, schrijft men van den 8sten dezer het volgende: De noodlottige gevolgen van zich ontijdig op het ijs te wagen, zijn ook hierop eene treurige wijze ondervonden. Eenige kinderen zich op de stads vesten vermaakende, zijn drie knapen van 11 à 13 jaren, in het water gestort, waarvan een, van *H. van Dale*, zich door zwemmen heeft behouden; een tweede is door deszelfs vader, *P. Bogaard*, die op het gerucht was toegeschoten, met medehulp van *J. du Burck* en *J. Hebbelinck*, gered, waarbij de vader bijna het slagoffer van het redden zijns zoons is geworden; terwijl aan het derde, van *B. Lippens*, niettegenstaande de, met prijzenswaardigen spoed en zelfsopoffering, toegebragte hulp van schipper *C. Bleyen Gelder*, en de oogenblikkelijke aanwending van alle voor drenkelingen aanbevolen middelen, door den heelmeester *P. Renier*, geene levensteekenen meer zijn bespeurd geworden.

— De bekende *Libry Bagnano* is den 1sten dezer, te Amsterdam, in den ouderdom van 54 jaren, overleden.

— Volgens het belgisch blad voor den handel de Moniteur, zal de Antwerpsche maatschappij voor stoombootvaart, eerstdaags op stapel doen zetten verscheiden groote schepen van niet minder dan 500 tonnen inhoud. Deze schepen zullen van stoommachines van 150 à 200 paardenkracht worden voorzien, die in de fabriek der heeren *Cockerill* te Seraing zouden worden vervaardigd.

In het *Allgemeine Handelsorgan* leest men den volgenden brief, uit Amsterdam van 21 December:

»De stem, welke zich in de laatste tijden in sommige nieuwsbladen ten gunste van dit land heeft laten hooren, heeft zelfs in België gehoor gevonden, en hier natuurlijkerwijze veel genoegen gegeven. Men verblijde zich te zien, dat toch niet alle publieke geschriften in Duitschland, Holland trachten in een kwaad daglicht te stellen en vijandig jegens hetzelve zijn gezind. Treft men zulke redeneringen in Belgische dagbladen en geschriften aan, voor kan men zich die verklaren door de vijandige houding in welke onze voormalige medeburgers zich ten onzen overstaan geplaatst hebben, en door de hartstogtelijkheid van hun karakter over het algemeen. Leest men zulke aanrandingen in Engelsche dagbladen, alsdan weet men, dat dezelve uit nijd en afgunst voortspruiten, waarmede Groot-Brittannie onzen Oost-Indischen handel aanschouwt, welken het, gedurende Java in Engelands bezit was, nimmer tot die hoogte wist op te voeren, waarop het Hollandsche bestuur denzelven sedert heeft gebragt en bij toenemende vooruitzigten blijft houden. Maar dat Duitsche schrijvers (bijv. Dr. *Wienborg*), overigens goed geschrevene boeken, met grove onwaarheden opzigtelijk Holland kunnen bevlekken, of hoe *Venturini*, in zijn artikel over Holland, de bespottelijke ongerijmdheden kan ter nederstellen, dat na den Belgischen veldtogt in 's Gravenhage de oren en vingers der gesneuvelde Belgen aan deuren en vensters werden gespijkerd!!!, dit laat zich moeijelijk begrijpen, en is den Duitschen naam des te onwaardiger, vermits geene reden tot nationale haat tusschen Duitschland en Holland bestaat, ten minste geene gegronde reden, want de nijd, dien enkele Duitsche huizen, welke te Antwerpen en Londen kantoren gevestigd hebben, over den niet te onderdrukken bloei des Hollandschen handels misschien gevoelen, kan niet in aanmerking komen. Wij Duitschers, die sedert ruim dertig jaren in dit gezegende land van nijverheid, spaarzaamheid en ordelievendheid zijn gevestigd (schrijver dezes behoort tot dezelve) kunnen het best getuigen, hoe de rijkdom, dien Holland door deze nationale hoedanigheden en door deszelfs eigene kracht en volharding heeft verworven, ook eenen hoogstweldadigen invloed op Duitschland heeft uitgeoefend, en wanneer sommige groot-handelaars aan den Rhijn zulks al eens willen ontkennen, zijn daarentegen duizende middel- en klein-handelaars, niet slechts aan den Rhijn, maar in geheel Zuid-Duitschland, gereed, om overeenkomstig de waarheid te verklaren, dat zij hunnen tegenwoordige welvaart verschuldigd zijn aan het krediet, dat Holland hun verschafte en door deszelfs zoo menigwerf misgunden rijkdom konde verschaffen, en even zoo zullen de bloeijende en nijvere Bergsche landen zich herinneren, dat zij hunnen eersten opbloei, den hoeksteen van hunnen tegenwoordigen rijkdom, te danken hebben aan het gemakkelijke en nuttige verkeer, hetwelk zij vroeger met Holland hadden en gedeeltelijk nog hebben. Deze, ten voordeele van de beide volken bestaande naauwe vereeniging van den Duitschen en Hollandschen handelstand zal ons echter nog, gedurende langen tijd de welwillendheid van een groot en achtingwaardig gedeelte des Duitschen publieks verzekeren, en alzoo zal door het werkelijk bestaande de kwade indruk worden uitgewischt, welken de onwaardige voordragt van sommige Duitsche schrijvers kortstondiglijk in Holland heeft te weeg gebragt; wij zeggen kortstondiglijk, want in weerwil van geschriften en spoorwegen der nieuwste tijden, zullen Holland en Duitschland twee natien blijven, die, door verenlijke belangen naauw verbonden zijn! Niet vruchteloos zal de trotsche Rhijn, bij het eene land in het andere stroomen; niet vruchteloos zal de dagelijks toenemende stoomscheepvaart het handelsverkeer verligten en bespoedigen; niet vruchteloos zal Holland aan den Duitschen handel voor alle koloniale producten eene goedkoopere markt dan de geheele overige wereld aanbieden, en niet vruchteloos eindelijk, zal Holland aan den handel in het algemeen, dus ook aan den Duitschen, met ieder jaar grootere gerieflijkheden opleveren, waarvan dezer dagen een nieuw bewijs daardoor is gegeven, dat de Koning in de vergrooting van het entrepot heeft bewilligd, hetwelk thans voor de helft zal worden uitgebreid, terwijl het, gelijk bekend is, naar zulke vrijgevige beginselen wordt behandeld, dat daardoor aan den Duitschen handel, indien dezelve zulks naar eisch wil benutten, volkomen vergoeding voor het gemis eener zeehaven wordt verschaft.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, den 8sten Januarij.

Z. K. H. Prins *Karel* van Pruissen is van hier naar St. Petersburg vertrokken. Genoemde Vorst is onlangs door Z. M. den Koning van Groot-Brittannie met het grootkruis der Guelfen orde begiftigd.

Sedert eenige dagen heeft hier de spraak gegaan van eene verandering in ons ministerie, doch loopen de geruchten deswege zeer uiteen. Zoo men meent zouden de departementen van binnenlandsche zaken en van justitie, met aftreding der heeren *von Brenn*, *von Rochow* en *Mühler*, elk weder slechts één minister bekomen. En zoo ook gedacht worden aan de benoeming van den heer *von Kamptz* tot minister.

Naar men vernoemt zou Z. M. de Koning, welke in de laatste tijden bijzonder welvarende was, dezer dagen op nieuw een aanval zijner oorspronkelijke koorts gehad hebben.

FRANKFORT, den 5den Januarij.

De permanente commissie van den Duitschen landdag heeft, dezer dagen, den minister van binnenlandsche zaken, wegens overtreding van de staatsregeling, bij het hof van appel te Kassel aangeklaagd. De aanleiding tot deze beschuldiging is, dat genoemde commissie beweert, dat de grondwet door den minister van binnenlandsche zaken geschonden is, met den landdag niet binnen den aldaar voorgeschreven tijd te hebben te zamengeroepen.

— Berigten uit Munchen melden, dat de zaak der ijzeren spoorwegen de gemoederen ook aldaar meer en meer bezig houdt. Te Weenen wordt zij overigens, evenzeer als te Parijs, in het groot behandeld, en wanneer beide deze magtige rijken elkander met dergelijke wegen naar Straatsburg en Braunau te gemoet gaan, zullen de tusschenlanden niet achterblijven. Als de gemeenschap eenmaal op die wijze daargesteld is, zal men in vijftien uren van Munchen naar Parijs kunnen komen.

Uit Augsburg wordt gemeld, dat de Beijersche regering den aanleg van een spoorweg van Augsburg naar Lindau goedgekeurd en alle toestemming gegeven heeft voor de vorming te dien einde van een actie-genootschap.

(*) In de Hollandsche entrepots of vrijhavens kunnen niet slechts alle, zelfs in het land verbodene, goederen zoowel zee- als rivierwaarts ingevoerd, nedergelegd en vrij van alle onkosten weder uitgevoerd worden; maar men vermag daar ook de goederen zonder alle fiskale kontrole uit derzelver oorspronkelijke pakkingen nemen, dezelve sorteren, ompakken en gedeeltelijk in andere colli's overwerken, kortom juist zoo daarmede handelen als in het eigen pakhuis. Wij gelooven niet, dat ergens elders ter wereld vrijhavens worden aangetroffen, die op zulke privilegien kunnen roemen, of het ware wellicht in België, waar hetzelfde beginsel nog uit de tijden der vereeniging met Holland zal zijn aangehouden.

(*Aanm. van de Red. der Handelsorgan.*)

— Uit Basel-Landschap wordt gemeld, dat sedert den 28 december aan de Fransche grenzen weder personen en goederen uit dat kanton worden toegelaten, en dat men dus alaan het geschil, wegens de zaak der heeren *Wahl*, als geheel bijgelegd mag beschouwen.

— In de *Zurscher Zeitung*, welke het allereerst van een opstand op Sardinie gesproken heeft, vindt men het volgende berigt van den 4den dezer:

„Het schijnt nu stellig te blijken, dat werkelijk het geheele eiland Sardinie tegen de regering van *Karel Albert* opgestaan is, en dat de te Cagliari zijnde troepen zich met de ingezetenen vereenigd hebben. De wapeningen te Genua zouden dus in de daad moeten strekken, om genoemd eiland weder tot onderwerping te brengen."

— Uit Konstantinopel heeft men van den 16den december de volgende berigten:

„Volgens berigten uit Smyrna is de kapudan-pacha met een deel zijner vloot bij Scios aangekomen en heeft terstond maatregelen genomen om de wanorden op dat eiland te doen ophouden. Men hoopt dat hem gelukken zal de orde zonder het aanwenden van strenge maatregelen te herstellen. — De onlangs van Scutari opontboden pacha van Scutari, *Hafiz*-pacha, is hier aangekomen en heeft van den Sultan het bestuur der provincie van Kiutahia gekregen, waarmede bijzichtschier zeral in 't voorjaar begeven zal. — De diplomatische onderhandelingen zijn voortdurend zeer levendig, in 't bijzonder heeft de Fransche gezant menigvuldige conferentien met den reis-effendi. Naar men zegt heeft eene aanmerkelijke verdeeling der Fransche regering op den gewezen dey van Algiers de aanleiding daartoe gegeven. — De vorige regter van Bosnie, *Ahmed-Nazif*-pacha, is bij een grootheerlijk besluit tot regter te Tripoli benoemd, en is hem het opvigt over het geestelijke beheer in de geheele provincie [illegible] gedurende zijnen tijd worden door het hier aanwezende [illegible] vermoedelijk ten gevolge der bezwaren [illegible] wonende Engelschen, bij de Porte klagten over *Mehemed*-ali's beheer ingediend, waardoor de Porte wel eens genoodzaakt zou kunnen worden, eene verandering ten deze van *Mehemed*-ali af te vorderen en daardoor de dreigende botsing beëindigen. — De hervormingen van den Sultan houden gelijken tred met de voortdurende teerustingen. Onlangs is weder bevel gegeven tot het oprigten van onderscheidene scholen. — De gezondheidstoestand begint zich alhier, ten gevolge van het ingetreden koudere jaargetijde, te beteren.

— In Rusland heeft de kolonel *Michaël Bachtin* zijn ganschen vermogen tot oprigting van een adellijk hadetten-korps afgestaan. Aanzienlijk zijn daartoe bij zijn leven reeds een millioen vijf maal honderd duizend roebels beschikbaar gesteld. Bij zijn overlijden gaan alle zijne aanzienlijke bezittingen aan het fonds van dit korps over. De keizer heeft bepaald, dat hetzelve den naam van het Bachtinsche korps, naar deszelfs stichter, zal dragen. Deze is tot den rang van generaal-majoor verheven, zonder gehouden te zijn om dienst te doen.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Voor de waardering van de geloofwaardigheid der Gedenkschriften over de Restauratie in *Frankrijk*, door de Hertogin *van Abrantes* in 't licht gegeven, verdient opmerking eene verklaring van de familie des overledenen Vorsten Maurits von Liechtenstein, volgens welke een door dien Vorst onderteekende brief in het Eerste Deel der gemelde Gedenkschriften, een ondergeschoven stuk is en onmogelijk echt zijn kan. Onder meer andere bewijzen, wordt aangevoerd, dat daarin vermeld wordt het overhandigen van het ridderteeken van het Gulden Vlies, door den Spaanschen Gezant namens zijnen koning, aan den keizer van *Oostenrijk*, terwijl het bekend is, dat beide Monarchen, zoowel die van *Oostenrijk* als van *Spanje*, sedert langer dan eene eeuw, de teekenen dier orde uitreiken, en de Oostenrijksche Vlies-orde met de Spaansche onvereenigbaar is.

Frankrijk. — De kritische scherpzieners, die hunne oogen hebben uitgeloerd op de nieuwe *Dictionaire de l'Académie*, verkondigen een triomf. Zij hebben in de Voorrede van den Heer Villemain het woord *déconstruit* gevonden, 't welk in het Woordenboek zelf niet is opgenomen. — De muzikale wereld is vol gespannen verwachting naar Meyerbeer's nieuwe Opera, *la St. Barthélemy*, waarvan de eerste opvoering in het laatst dezer maand verwacht wordt. In dezelve moet een groot klokkenconcert voorkomen, voorstellende het luiden van al klokken van *Parijs* in den ijselijken nacht, welke het onderwerp van het zangspel uitmaakt, waartoe de klokken, om aan dezelve den vereischten toon te geven, aanmerkelijk moeten gegoten worden. Dit klokken-concert schijnt echter tegenstand te ontmoeten bij de zangers van de Opera, zoodat het zeer mogelijk zal worden weggelaten.

Engeland. — In het Genootschap voor Statistijk te *London* is, den 20 der vorige maand, door den Heer Porter eene belangrijke Verhandeling gedaan over het verband tusschen Misdaad en Onkunde. Vroeger namelijk was in hetzelfde Genootschap door eenen anderen spreker, uit officiele statistijke opgaven van wege de Regering van *Frankrijk* opgemaakt, de opmerkelijke bijzonderheid aangetoond, dat in den jare 1831, in de vier meest onderwezene Departementen *Meuse*, *Doubs*, *Jura* en *Haute Marne*, wier gezamenlijke bevolking nagenoeg gelijk is aan die der vier minst onderwezene *Cher*, *Haute-Vienne*, *Allier*, *Corrèze*, het aantal voor de Regtbanken wegens misdrijven vervolgde personen 232 beliep, terwijl in de vier minst onderwezene Departementen dat getal slechts 187 bedroeg. Uit deze bijzonderheid was de gevolgtrekking afgeleid, dat het onderwijs niet strekt om het aantal misdadigers te verminderen. Doch, nu heeft de Heer Porter uit de Statistijk van diezelfde Departementen onwedersprekelijk bewezen, dat het jaar 1831 juist het eenige jaar is, 't welk de gemelde ongunstige verhouding der meest onderwezene Departementen vertoont, en heeft omtrent de vijf jaren, waarvan 1831 het middelste was, de volgende tabelle medegedeeld:

JAREN	Meest onderwezene Departementen *Meuse. Doubs. Jura. Haute Marne.*				Minst onderwezene Departementen. *Cher. Haute-Vienne. Allier. Corrèze.*			
	Misdrijven tegen Personen.	Misdrijven tegen Eigendommen.	Totaal der Misdrijven.	Aantal personen, die tot de doodstraf of tot altoosdurenden en tijdelijken dwangarbeid zijn verordeeld.	Misdrijven tegen personen.	Misdrijven tegen Eigendommen.	Totaal der Misdrijven.	Aantal personen, die tot de doodstraf of tot altoosdurenden en tijdelijken dwangarbeid zijn verordeeld.
1829 . . .	43	119	162	26	61	135	196	35
1830 . . .	61	146	207	38	92	137	229	50
1831 . . .	51	181	232	43	38	149	187	40
1832 . . .	37	119	156	28	85	132	217	41
1833 . . .	35	115	150	40	52	109	161	42
	227	680	907	175	328	662	990	208
Gemiddeld getal jaarlijks.	45	136	181	35	66	132	198	416

Nog meer in het oog vallend ter gunste van het onderwijs is de uitkomst der onderzoekingen op de naauwkeurige lijsten, welke op last van den Minister van Justitie in *Frankrijk* zijn opgemaakt, betrekkelijk de personen, die wegens herhaling van misdaad (*récidive*) voor de *Cours d'Assises* in *Frankrijk* zijn vervolgd. Dezen, naar den trap hunner kennis in vier klassen verdeeld, leveren de volgende getallen op:

JAREN.	Geheel onkundig.			Slecht lezen of schrijven.			Goed lezen of schrijven.			Meer volledig onderwijs.		
	Beschuldigd.	Vrijgesproken.	Veroordeeld.	Beschuldigd.	Vrijgesproken.	Veroordeeld.	Beschuldigd.	Vrijgesproken.	Veroordeeld.	Beschuldigd.	Vrijgesproken.	Veroordeeld.
1831 . .	799	176	623	341	92	249	130	51	79	26	12	14
1832 . .	857	173	684	422	95	327	131	40	91	19	7	12
1833 . .	782	159	623	395	85	310	119	28	91	22	3	19
Gemiddeld getal jaarls.	813	169	644	386	91	295	127	40	87	22	7	15

In eene andere tabelle toonde de Heer Porter, dat van de 4222 misdadigers, welke in den jare 1833 in *Frankrijk* tot verschillende straffen veroordeeld zijn, de aanzienlijke meerderheid van 3777 of 89.4 van elke 100, geleverd was door die twee klassen van menschen, welke of in 't geheel geen, of slechts de allereerste beginselen van onderwijs genoten hebben, terwijl van de twee overige klassen 345 misdadigers lieden waren, die goed lezen en schrijven konden, en 100, die een meer volledig onderwijs hadden mogen genieten. Hoezeer men nu hierbij ook de verhouding van de geheele bevolking tot het onderwezene gelezen in aanmerking moge nemen, moet men echter willens de oogen sluiten voor dergelijke sprekende daadzaken, of zich overtuigd houden van den weldadigen invloed, welken het onderwijs uitoefent op de bedwingeling der hartstogten en misdadige neigingen der menschen.

Egypte. — De Heer Boux, voormalig Opper-hovenier van den Pacha van *Egypte*, heeft ontdekt, dat de *Tamarix Mannifera* in groote menigte groeit op den afstand eener dagreize van den berg *Sinaï*. De Arabieren

verzekerden hem, dat wanneer deze manna gezuiverd was, dezelve gelijk was als hoorig. De Heer Bonn verzamelde er zelf eenige druppelen van, welke de grootte hadden eener erwt, toen zij van de takken vielen. Dezelve hadden eenen aangenamen smaak, doch er was zeer weinig gom of merkwaardige zelfstandigheid in. Men meent nu, dat dit de manna is, waarvan, volgens de Heilige Schrift, de Israëlieten in de woestijn leefden, en welke, naar het gevoelen van anderen, zou voortgekomen zijn van de *Alhagi Maurorum*, eene kleine plant, welke eenen vochtigen grond verlangt, en alleen aan de grenzen der woestijn gevonden wordt.

BOEKBESCHOUWING.

REIS RONDOM DE WERELD DOOR DE ZEEËN VAN INDIË EN CHINA; uitgevoerd met Z. M. Korvet van Oorlog La Favorite, *gedurende de jaren 1830, 1831 en 1832, onder bevel van den Fregats-Kapitein* La Place. *Uitgegeven op last van den Vice-Admiraal* de Rigny, *Minister van Marine en Koloniën. Uit het Fransch vertaald. Met Platen en Kaarten. Te Zutphen, bij* Johannes Noman & Zoon, *1835. Derde Deel, 272 blads. Vierde Deel, 288 blads.*

Een gunstig onthaal is aan de twee eerste Deelen te beurt gevallen van de Beschrijving der Reis rondom de Wereld, gedaan met Z. M. korvet *La Favorite*, (wel te verstaan de Korvet van Zijne *Fransche* Majesteit, 't geen op een' Nederduitschen titel had behoren uitgedrukt te worden). Onze Tijdschriften hebben, zoover wij weten, eenparig een gunstig oordeel over het boek geveld, en men mag het voor een gunstig teeken houden, wanneer dergelijke werken, waarbij waarheid en wetenschap ten eenigen grondslag liggen, hoe onderhoudend overigens geschreven, talrijke lezers vinden. Bij den aanvang van het Derde Deel komt onze Reisbeschrijver met *La Favorite* op de kust van *China*, en vangt aan met over dat zonderlinge land, deszelfs bestuur en betrekkingen met de Europeanen eenige algemeene opmerkingen mede te deelen. Zijn verblijf te *Canton* geeft hem vervolgens gelegenheid, om eene beschrijving van die stad te geven, en de zeden en gebruiken der inwoners te doen kennen. Daarna wordt het Portugeesche Etablissement *Macao* bezocht en beschreven, en vertrekt de Korvet naar *Cochinchina*, waarvan insgelijks het merkwaardigste ten aanzien van het land, de inwoners en den handel wordt medegedeeld, tot dat, na eene ontdekking-reis in de golf van *Tonkin*, de reis door de Archipels der *Anamba's en Natuna's* naar *Java* wordt voortgezet, waar het reisverhaal een einde neemt. Het verhaal, onopgesmukt en overal de kenmerken dragende der waarheid, behelst over de bezochte plaatsen en zeeën menigerlei berigten, voor handel, zeevaart, land- en volkenkunde belangrijk, terwijl onder het lezen de aandacht steeds geboeid en de belangstelling gaande gehouden wordt. De vertaling is onberispelijk. De afbeeldingen, welke deze twee deelen versieren zijn: Gezigt van het eiland aan den *Tiger* en op de vestingwerken van *Bocca-Tigris*, Gezigt eener straat te *Canton*, Gezigt van een Chinesch dorp, Gezigt op het Klooster *La Guia* te *Macao*; Pagode in eene Grot te *Turon*.

167ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

Eerste Klasse.

1ste Trekking:	N°. 2328,	*f* 20000.	
2de „	„ 15309,	*f* 5000.	N°. 7823, *f* 1000.
3de „	„ 8529,	*f* 1000.	N°. 18261, *f* 1000. N°. 20381, *f* 2500. N°. 6158, *f* 1000. N°. 8806, *f* 1000.
4de „	„ 14296,	*f* 1000.	N°. 11296, *f* 1000.

*** Op den 11 Januarij 1836 is te *Terheijden* overleden, JOHANNES, KAREL, LODEWIJK, eenige Zoon, in den jongdigen leeftijd van 12 jaren en ruim 3 maanden, aan de gevolgen van Maselen.

Dienende dit tot kennisgeving aan Familie en goede bekenden.

Terheijden, den 13 Januarij 1836.

L. A. DESSENER, *Gep. Kapitein.*

167ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

De Wed. F. B. HOLLINGERUS PIJPERS, alleen gekwalificeerde Collectrice der Koninklijke Nederlandsche Loterij te Breda, heeft ten Kantore van BROESE & COMP. verkrijgbaar gesteld: HEELE en GEDEELTEN van LOTEN in *Kaap* en *Huut* volgens onderstaande *Prijs-Courant.*

EERSTE KLASSE.

Waarvan de trekking begonnen is op Maandag 12 Januarij 1836 te 's Haag.

	HUUR. voor de Eerste klasse.		KOOP. voor alle klassen.	
Heel	Lot	*f* 4,00.	Heel Lot	*f* 69,00.
Half	Lot	- 2,00.	Half Lot	- 34,50.
Vijfde	Lot	- 0,80.	Vijfde Lot	- 13,80.
Tiende	Lot	- 0,40.	Tiende Lot	- 6,90.
Twint.	Lot	- 0,20.	Twint. Lot	- 3,45.

*** Bij den Boekhandelaar H. ERYLINK, te Amsterdam, komt heden van de pers:

BIBLIOTHEEK van Buitenlandsche Romans en Verhalen. Eerste Deel. (Ook onder den titel: *Lodore en zijne Dochter*, een Verhaal. Naar het Engelsch van Mrs. Shelley.) Met eene Plaat.

Van deze BIBLIOTHEEK zullen Jaarlijks worden uitgegeven 9 Deelen van 250 à 300 blads., ieder versierd met eene Plaat wordende deze Verzameling gedrukt met eene nieuwe letter, op velin papier, in post 8°. Zodanige Jaargang van 9 Deelen (waarin naar gissing, 6 onderscheidene werken voorkomen) zal den Intekenaren op slechts *f* 1,80 per Deel komen te staan. Men behoeft zich voor niet meer dan een jaar te verbinden.

Ook zijn de in deze Verzameling opgenomene werken afzonderlijk te bekomen, doch kosten dan niet minder dan *f* 2,50 per Deel.

Men zie nader het berigt, voor het *Eerste Deel* geplaatst, dat in de voornaamste Boekwinkels ter bezigtiging ligt.

De Uitgever bevolen deze *nette en goedkoope Uitgave* van *goede buitenlandsche Romans* in de nadachten van Publiek.

Hierbij heeft gemelde Boekhandelaar ter plaatsing:

HET LEESKABINET, Mengelwerk tot Gezellig Onderhoud voor Beschaafde Kringen, voor 1836. (Derde Jaargang.) N°. 1. Inhoudende:

Merkwaardige Tafereelen uit het Strafregt. (Liefde en Misdaad) — Herinneringen uit Romans. *Met eene plaat.* — Het Gekkenhuis van *W. Kamphuis. Met eene plaat.* — Moeders Verjaardag of na Bergen komt Zonneschijn. — Mijn Vriend *Willmot*, of wat is Geluk? enz., enz.

De prijs is bij Inteekening per jaar, van 12 Nommers of 4 Boekdeelen, *f* 10,50. Afzonderlijke Nommers kosten *f* 1,—

*** De Boekhandelaar H. FRYLINK, te Amsterdam, heeft in den loop van 1835 uitgegeven de volgende Werken, die thans verkrijgbaar zijn:

1. Dr. *D. W. v. Busch*, LEERBOEK DER VERLOSKUNDE, als Handleiding bij Akademische Voorlezingen en eigene beoefening van dit vak. Naar den 2den druk uit het Hoogduitsch, door *H. H. Hageman Jr.*, Med. Chir. et Art. Obstet. Doctor te Amsterdam . . . . . *f* 6,50.
2. *A. H. Petiscus*, DE OLYMPUS of Mythologie der Egyptenaars, Grieken en Romeinen. Naar het Hoogduitsch. *Met platen* . . . . . *f* 2,50.
3. *W. H. Wiarnsinck Bz.*, VERTELLINGEN, SCHETSEN EN ANDERE STUKJES. Naar het Hoogduitsch. *Met vignet* *f* 1,50.
4. *J. M. Wilson*, MIJN SCHEEPSJOURNAAL; zonderlinge Lotgevallen en Ontmoetingen van *Thomas Cringle*. Naar het Hoogduitsch, door *G. N. Nagel*. 3 Deelen kompleet. *Met vignet* . . . . . *f* 7,80.
5. LICHT EN SCHADUW UIT HET MENSCHELIJK LEVEN, in Verhalen. Gezamenlijk uitgegeven door *W. Frylink*. 2 Deelen compleet. *Met vignet* . . . . . *f* 5,20.
6. ONDERHOUD IN HET HOEKJE VAN DEN HAARD, in vermakelijke en luimige Verhalen. Naar het Engelsch. *Met vignet* *f* 2,90.
7. CLAUDINE; eene Zwitsersche Vertelling. Naar het Engelsch. *Met platen* . . . . . *f* 1,40.
8. NEDERLANDSCHE VOLKS-ALMANAK voor 1836. *Met platen* . . . . . *f* 0,75.

BIJ BROESE & COMP. TE BREDA

wordt ingeteekend op, en zijn de Prospectussen gekrijgbaar:

I. DICTIONNAIRE DES DICTIONNAIRES, ou Vocabulaire Universel et complet de la langue Française, édition classique. 2 gros vol. in-8° . . . . . *f* 10,80.

Avant la publication de la 1e livraison . . . . . 9,—

II. DICTIONNAIRE GÉOGRAPHIQUE UNIVERSEL, ou description de tous les lieux du globe, sous le rapport de la géographie physique et politique, de l'histoire, de la statistique, du commerce de l'industrie etc., par une société de géographes, de voyageurs de négocians et d'après les meilleurs auteurs. 2 gros vol. in-8°. . . . . *f* 12,—

Avant la publication de la 1e livraison . . . . . 10,—

III. OEUVRES COMPLETES DE MOLIÈRE, édition illustrée des classiques français et étrangers, 2 beaux vol. in-8° ornés de 600 vignettes, etc. à 20 Cts la livraison.

IV. LE SAGE, HISTOIRE DE GILBLAS DE SANTILLANE, édition illustrée des classiques français et étrangers, 1 beau vol. in-8°. orné de 500 vignettes etc., à 20 Cts, la livraison.

V. OEUVRES CHIRURGICALES COMPLETES DE SIR ASTLEY COOPER, traduites de l'anglais, avec des notes, ouvrage qui sera complet en 10 livraisons, à 65 Cts chacune.

VI. LA MOSAIQUE, 3ème année . . . . . *f* 3,20

VII. LA MUSÉE DES FAMILLES, 3e année . . . . . 3,60.

VIII. VADERLANDSCH GEDENKSTUK aan de roemrijke verdediging der Citadel van Antwerpen, toegewijd, ontworpen door den Kapitein-volontair *W. H. van Ralden*, in staal gegraveerd door den Engelschen kunstenaar *I. Wild*; bij inteekening tot op den laatsten Februarij aanstaande . . . . . *f* 10,—